

större hårdhet genom glödning och afläckning i vatten. — 2) (fig.) Göra någon i kroppsligt eller andligt afseende hård, så att han kan tåla, utstå, uthärda lidanden, vedermodor, o. s. v. *H. mot köld* (i samma mening säges äfv. ofta blott *H.*). *H. mot luften. H. någon till arbete. Jag har blifvit h-d emot lidanden, sorg och bekymmer.* — *H. út, v. a. o. n., se Uthärda.* — *H. på, v. impers. Se Kosta på* (impers.). — *H. sig, v. r.* Göra sig hårdad; vänja sig vid något, så att man kan utstå det. *H. sig emot köld, smärta, stryk. H. sig till arbete, mödor.* — *H-s, v. d.* Blifva hårdad. — Part. pass. *H-d* brukas stundom nästan adjektivt, t. ex.: *H-e soldater, en h. kropp,* o. s. v.

HÄRDANDE, n. 4. Se *Hårdning*.

HÄRDAR, m. 2. pl. Se *Hård, II*.

HÄRDBLY, n. sing. Det bly, som afsätter sig i en drifhård, då man adfrifver verkby från silfver.

HÄRDBOTTEN, m. 2. pl. — bottnar. Botten i en smideshård.

HÄRDHAMMARE, m. 2. pl. — hamrar. Ett slags hammare, som begagnas, för att tillplatta en hårdbotten.

HÄRDIG, a. 2. 1) Hårdad. *Jemtländningarne äro ett h-t folk.* — 2) Ståndaktig. *H. i motgången.* — *Härdighet, f. 3.*

HÄRDNING, f. 2. 1) Handlingen, förrättningen, förfarandet, verkningen, hvarigenom sak ell. person härdas. Jfr. *Härda. H. af stål. H. emot köld.* — 2) a) Hårdhet, som ett ämne fått genom att härdas. *Taga h-en ur stål.* — b) Vana att tåla, uthärda. *Hos Norrländningar finner man mycken h. emot köld.*

HÄRDSLÄGG, m. sing. (brukshandl.) Färkslagg, som vid Tyskmidet uppbrutes ur hårdens, merendels efter slutadt veckomått. Kallas äfven Butslagg.

HÄREFTER, hä'räf'ter o. härä'f'ter, adv. Efter honom, henne, det, detta, dem, dessa. Har motsvariga bemärkelser till *Derefter*. Jfr. d. o.

HÄREMELLAN, hä'remellann o. häremellann, adv. Emellan dem, dessa. Har motsvariga bemärkelser till *Deremellan*. Jfr. d. o.

HÄREMOT, hä'remot o. häremót, adv. Emot den, det, detta. Har motsvariga bemärkelser till *Deremot*. Jfr. d. o.

HÄRF, hä'rrv, f. 2. pl. härsvar. Se *Räfsa*.

HÄRFLA, hä'rrvla, v. a. 1. Vinda spunnet garn ifrån rullen på en härvel. — *H. af, se Afhärfla.* — *Härflande, n. 4. o. Härfling, f. 2.*

HÄRFLARE, m. 3. — LERSKA, f. 1. Person i ett spinneri, hvars göromål är att härfla det spunna garnet.

HÄRFLYTA, v. n. 3. (böjes som *Flyta*) Hafva sin upprinnelse, sitt ursprung, komma, följa af. Beledsagas alltid af prep. *af* ell. *ifrån*. *Från denna händelse h-flöto alla den följande tidens olyckor. Af allt detta h-flyter, att . . .* Jfr. *Komma af.* — *Härflytande, n. 4. o. Härflytning, f. 2.*

HÄRFTRÅD, hä'rrvtråd, m. 2. 1) Ändtråden i en härflva. — 2) (fig. fam.) Se *Ledtråd. Få i, råka på h-en*, erhålla en upplysning, uppsnappa något, hvarigenom man kan för sig utreda något inveckladt, fördoldt.

HÄRFVA, f. 1. (af *Härvel*) Större eller mindre längd af garn, uppvindadt i flera hvar och ombundet, för att det icke må trasslas. — Har sammansättningarna *Garnhärva, Sqvallerhärva*.

HÄRFVEL, m. 2. pl. härflar. Ett slags redskap, hvarpå spunnet garn afvindas från rullen, liknande en haspel, utom att den ej är försedd med hjul, hammare och visartafla. I detta fall kallas den Knäpphärvel.

HÄRFÅGEL, m. 2. pl. — fåglar. Släkte af Sparfåglarna, 10 till 11 tum lång, med två rader $2\frac{1}{2}$ tum långa, rostgula hjessjädrar; grundfärgen rostgul, ryggen svart med gulbruna kanter, stjert och vingar svarta med hvita tvärband; har fått namnet efter sitt vanliga läte *opp-opp-opp, opp-opp-opp*, som liknar en uppmaning till härnad. Uppa Epop.

HÄRFÄNG, n. 3. (gam.) Byte, som vunnits genom ett härtåg.

HÄRFÄRD, c. 3. (gam.) Krigståg.

HÄRFÖRARE, m. 3. Öfverbefälhafvare för en krigshär.

HÄRHÖFVITSMAN, m. 3. pl. — män. Se *Härförare*.

HÄRI, se Häruti.

HÄRIBLAND, hä'riblannd o. häriblännd, adv. Bland dem, dessa. Jfr. *Deribland*.

HÄRIFRÅN, hä'rifrån o. härifrån, adv. Från denna, detta, dessa. 1) (i fråga om ort och rum) Från denna ort, detta ställe. *H. till floden är blott hundra steg.* — 2) Brukas, för att utmärka: a) Skiljande, afsöndring, afdrag, befrivelse. *En summa af 100 r:dr; h. afgå 10. H. befriade han sig lätt.* — b) Orsak, upphof. *H. kommer det, att . . .* *H. förskrifver sig det ryktet.* — Jfr. *Ann. under Derifrån*.

HÄRIGENOM, hä'rijenämm, adv. Genom denna, detta, dessa. Jfr. *Derigenom.* — *Syn. Härmedelst, Härmed, På detta sätt.*

HÄRIN, häri'n, adv. Hit in. *Det kommer ingen h.*

HÄRINIFRÅN, häri'n'nifrån, adv. Inifrån detta rum, ställe. *H. hördes ljudet, ropet.*

HÄRINNANFÖRE, häri'n'nannföre, adv. Innanför detta ställe, detta rum. — Skrifves vanligen *Här innanföre*.

HÄRINNE, häri'nne, adv. Inne i denna ort, detta ställe, detta rum. — Skrifves vanligen *Här inne*.

HÄRINOM, häri'n'nämm, adv. Inom detta ställe, detta rum. — Skrifves äfven *Här inom*.

HÄRINTILL, häri'nntill o. härinntill, adv. 1) Hitintill, till detta ställe. *H. skall du gå, men icke vidare.* — 2) Utmärker ett tillgränsande. *En trädgård stöter h.* — Jfr. *Ann. under Derintill*.

HÄRINUTI, häri'nnuti, adv. Inne uti detta ställe, detta rum. — Skrifves vanligen *Här inuti*.

HÄRINVID, häri'n'nvid o. härinnvid, adv. Invid denna ort, detta ställe, detta rum. *H. finnes en källa.* — Skrifves äfv. *Här invid.* — Jfr. *Ann. under Derinvid*.

HÄRJA, v. a. 1. (af *Här*) Förstöra hvad som finnes i ett land. Säges om en fiendtlig här eller dess befälhafvare. *H. ett land.* Brukas ofta absolut, t. ex.: *Ryssarne h-de med eld och svärd i Finland. Allta h-de öfverallt, hvar han drog fram.* — Säges äfven om vissa slags djur, sjukdomar o. d., som orsaka förstörelse i ett land, en trakt, t. ex.: *Ett tåg af gråshoppar kom och h-de hela landet. Farsoten h-r rystigt.* — *Syn. Grassera, Förhärja, Föröda.* — Part. akt. *H-nde* brukas stundom nästan adjektivt, t. ex.: *En h. farsot.* — *Härjande, n. 4.*

HÄRJARE, m. 3. En, som härjar. Brukas mindre ofta.